

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Stat de putere, stat de drept, stat cultural.

O definiție foarte frumoasă și corectă a *statului* a făcut profesorul *Rade*, în congresul național german de pace, ținut în Mai anul curent în *Jena*. E următoarea:

Statele, așa cum sunt ele formate astăzi, și cum vor fi totdeauna, sunt *state de putere*. Ceeace înseamnă atâtă, că nu poate fi vorba de stat acolo, unde lipsește puterea, pe care ar fi în stare să o exerciteze, și de fapt o exerciază statul în afară, în contra altor state, ori formațiuni asemenea statului, sau dușmănoase statului, și unde lipsește puterea, care în interiorul statului se concentrează la un loc, de unde apoi e în stare să se scurgă prin întregul corp propriu de stat, singură de sine.

Fie că s'a format pe calea dezvoltării pacifice, fie că a eșit din vclnicia necruțătoare a tiranului, ori a cuceritorului, *puterea* e primul și inevitabilul element care constituie statul. Dacă statul cade în neputință, își duce, în măsura în care să întâmplă aceasta, ca stat, cea mai deplorabilă existență. E umbra unui stat! Mă provoc la Andorra, San-Marino, Monaco, Liechtenstein, cari chiar și numai pentru micimea lor, sunt state lipsite de orice putere. Sunt acestea state? Dar toate statele neutralizate au suferit restrângeri cu privire la prestațiunile lor, ca state. Siguranța relativă, pe care le-a acordat' o alte state, prin luarea garanțiilor asupra lor, pentru existența lor separată, e legată de o vădită renunțare din partea lor la vre-o dezvoltare de putere în afară, și numai în lăuntru pot ele dovedi, că totuși pulsează putere în ele.

State de putere, state deci în întregul înțeles al cuvântului, sunt numai statele cele mari. Acestea sunt statele cari fac istoria. De altă parte iarăși, cuvântul decizător, că la aceasta grupă de state cari aparțin, vine rostit din partea istoriei...

Statul cere dela cetățenii sei, pentru conservarea poziției sale ca putere, două lucruri: bani mulți și armată tare. Amândouă trebuie să i se dea, și încă cu bună voe, dacă vrem, ca statul nostru se fie stat de putere. Un popor cu sentimente față de stat va aduce fără contrazicere jertfele cerute în dare și în serviciul militar general, în plina convingere și pricepere, că acestea sunt necesități interne.

Și totuși, nu s'ar face lucrul acesta, dacă statul, ca stat de putere, nu ar fi totodată și *stat de drept*. Să nu ne batem capul cu originea istorică a dreptului. Noțiunea statului e suficientă, pentru a ne face să știm, că statul e oarecum leagănul și depositarul — dreptului. Și dreptul acesta e totdeauna un drept *positiv*. Adeacă statul își supune dreptul unor anumite condițiuni istorice, dreptul care există în el și între frontierele sale. Se poate, că s'a născut din vre-o nedreptate subiectivă acest drept, și se poate, că e stropită existența lui cu sute de nedreptăți, — dar el există și funcționează, susținând ordinea și făcând regulă.

Orice fel de ordine e mai bună decât disordinea, decât anarhia, care răstoarnă statul. Numai ca puncte de tranziție, dela o formațiune veche de stat la alta nouă, își află disordinea justificarea în fața istoriei.

Dar dreptul e totodată și drept *natural*. Adeacă, e luat din ființa omului și din societatea omenească, așa, ca ordinea și constrângerea dreptului pozitiv să fie suficiente pentru anumite pretensiuni, pentru pretensiunile echității, ale dreptății, pentru pretensiunile idealului unei generale bunăstări a cetățenilor de stat. Nu ajunge, dacă dreptul pozitiv public există, ci el trebuie să servească spre realizarea unui drept ideal, apropiindu-se tot mai mult de cerințele acestuia. Numai sub condițiunea aceasta pot să fie mulțumiți cetățenii de stat cu dreptul pozitiv, care există pentru ei.

Dar iarăși, știm foarte bine, că dreptul natural nu e dat din partea naturii, ci se formează totdeauna de nou din premisele sale istorice. Continua creare de legi noi și priceputa manuire a legilor vechi formează mijloacele loiale, prin cari se preface dreptul natural, dreptul ideal, totdeauna în drept pozitiv. Numai asigurați fiind, că procesul acesta se desvoaltă în condițiuni sănătoase și cu neîntrerupere, simțim că statul nostru, cu ordinea sa de drept, e un *stat de drept*.

În măsura în care statul își împlinește această datorință, devine el apoi stat — *cultural*. Statul de drept se desvoaltă dela sine într'un stat cultural, întrucât adeacă se îngrijește, nu numai de ordinea sigură formală în interiorul seu, ci deod tă cu ordinea aceasta se nisuește se servească și condițiunilor fizice, intelectuale și morale, să servească progresului cultural al cetățenilor sei.

Dreptul nu există deci numai de dragul dreptului, ori de dragul puterii și al deținătorului de putere, ci el există *pentru bunăstarea generală*. Statul modern și-a pus puterea, în dimensiuni cari cresc puternic și cu o energie care tot se urcă, — în serviciul problemelor *culturale*. Cea mai mare parte a legiurii de astăzi nu se mai face în scopul de a crea dreptul, pentru că crearea de drept e numai mijloc acum pentru alte scopuri. Cuprinsul acestor scopuri îl formează diferitele valori, cari au să fie conservate, ori câștigate, pe terenele deosebite ale vieții comune.

Instrucția și educația poporului, igiena poporului, știința și cultura, industria și agronomia, îngrijirea de săraci, bolnavi, bătrâni și neputincioși, îngrijirea chiar și de biserici și de conservarea religiozității, — acestea formează astăzi obiecte de interese de stat și de prestațiuni de stat. Ba statul, la cererea generală, pășește în acțiune chiar și ca întreprinzător, după-ce

nici o altă instanță nu ar putea satisface anumitelor trebuințe culturale, așa ca și el. (Scoale, poștă, drum de fer, telegraf, bancă de stat, etc.) Și e foarte lătită înclinarea de a-i încredința și ai cere tot mai multe și mai mari prestațiuni de folos general. În privința aceasta mai departe merge social-democrația. Sigur, că vor există limite, pe cari le vor afla și precisa interesele cetățenilor de stat, lucru care se va face din cas în cas, în mod practic. Ca principiu avem însă în fața noastră *statul cultural*, ca factor al viitorului, și cu prospecte sigure de a intra în posibilități nemărginite. Organizația sa elastică deschide teren nemăsurat pe sama *muncii*, pe sama ideilor noi, și pe sama luptei pentru realizarea ideilor...

„Libertatea” și „Banca culturală”.

Sub titlul „Banca culturală” publică „Libertatea” dela Orăștie din peana părintelui *Ioan Moța*, care de un lung șir de ani a sprijinit cu pricepere multe lucruri bune, un articol mai lung, din care estra gem cele de mai jos. Eșprimându-și temerea, că în urma primului articol al „R. Econ.” publicat în această cauză, ar putea să urmeze o răsboire între oamenii din jurul băncilor și între biserică, continuă așa: „E adevărat și aceea, că contra înființării nici unei alte bănci, n'am mai văzut o așa mobilizare din greu a băncilor în ființă, ca chiar contra unei bănci, pornite pe o menire ideală, superioară, ca cea propusă de dl Dr. Cristea. Ba și-se pare, că dacă ar fi vorba de înființarea unei bănci comune, ca oricare din cele de azi, nici nu s'ar porni lumea așa grozav contra ei! Contra acesteia însă a apărut în numărul mai nou al „Revistei Economice”, foaia oficioasă a băncilor de azi, un nou articol, care merge până a amenința cu zdrobire de oameni și de viitor al lor...

Doamne, oare în ajun a ce fel de groaznic pericol național ne aflăm, că frunțași însemnați ai noștri se mobilizează așa de strașnic contra lui, scoțându-și pe teren toate grelele armaturi, ba și tunurile de cetate?

Ca oameni ce n'am fost și nu suntem călăuziți în întreaga noastră muncă literară și de obște de nimic alta, decât de puncte de vedere ideale și superioare,

să alung sărăcia din casa bolnavului meu, om însurat, cu trei copii.

De altădată mi-se plângea un pacient, că s'au scumpit toate: s'a urcat taxa pentru ordinațiunea medicală, s'au scumpit medicamentele, azi-mâne nu vor mai avea cu ce să-și cumpere leacurile prescrise, căci nu mai au pe ce face bani.

„Te plângi, îi zic eu, că nu ai pe ce mai face bani? Dacă vrei, îți spun eu.”

„Spune, dle doctor, că și-aș mulțămi.”

„Ian spune-mi, beai rachiu?”

„Beau, domnule, dimineața și sara câte un deț. Am muncă grea, la joagărul din sat.”

„Să nu mai beai în viitor și vei avea totdeauna bani la casa dumnitale. Doi deți de rachiu în fiecare zi, deți numai cu 6 fileri, dau pentru o sută de zile (nici a treia parte dintr'un an) tocmai 12 cor. Cu banii aceștia poți plăti medicul la caz de boală, cumperi leacurile trebuincioase, și-ți mai rămân poate și pentru alte nevoi din casă.”

Să mai fușir și alte cazuri? Poate de altădată.

Sibiu, în Iunie 1908.

Dr. I. Beu,

FOIȘOARĂ.

Scrisori.

IV.

Amice!

Mi-am închipuit eu, că aprob întru toate cuprinsul scrisorii mele din urmă. Și mă bucur mult, că și tu procedezi întocmai cum am spus, că fac eu.

În scrisoarea mea din urmă, mai cătră sfârșit, am făcut constatarea, că sărăcia e o mare pedecă în calea progresului nostru igienic.

Omul sărac nu-ș poate clădi o casă corăspunzătoare, el nu se poate îmbracă cum ar fi de dorit între toate împrejurările, și mai pe sus de toate nu se poate nutri cum cere igiena.

Astfel nu e destul să spui sărăcimii, clădește-ți o casă mai spațioasă, mai luminoasă, îmbracă-te în felul acesta și mănă cum te sfătuiesc eu. E ușor a spune, dar e mai greu a face.

Ridică poporul economic și ca prin farmec se schimbă și starea lui sanitară!

Să mă creadă dl profesor seminarial, că medicii români și în privința aceasta își fac datorința. Ei nu servesc pe clienții

lor numai cu sfaturi doctorești, ci prea adese dau și îndrumări economice.

Cum? Iată-ți voi spune, ca să o audă și alții, deoarece tu știi din proprie experiență.

O cauză de căpetenie a sărăciei este, fără îndoială, consumul abuziv de alcool. Țăranul nostru, onoare excepțiunilor, bea cel puțin dimineața și sara rachiu, mai ales în timpul lucrului. Nu bea cu intențiunea să se îmbete, ci bea în credința greșită, că rachiu îl mărește și îi conservă puterile. În urmare, a combate consumul de rachiu, este a luptă pentru alungarea sărăciei din satele noastre.

S'a vorbit și se va vorbi încă foarte mult contra beuturilor spirtoase, dar nu cu destul folos. Îndrăznesc a zice, că nici nu se poate altfel. Ian spune-mi tu, cum poate prinde vorba aelua, care el însuși este un credincios aderent al lui *Bachus*? Cum se poate aștepta la rezultat deplin conferențiarul, care b. o. după adunarea cercuală a unui despărțământ al Asociațiunii, unde a tunat contra rachiuului, — ia parte la banohetul obicinuit și ciocnește păharul cu ascultătorii lui de adineaori? La ce să te aștepți, când prediei apă și beai vin?

Te rog și de astădată, să nu crezi cumva, că sunt contra conferințelor ori predicilor, contra scrierilor, cari combat alcoolismul. Doamne ferește! Vreau nu-

mai să zic, că conferințele, predicile, scrierile nu sunt mijloacele singure potrivite a combate alcoolismul și a ajuta la alungarea sărăciei. Mai sunt și alte căi, cari condue la scop.

Îmi reamintesc cu multă plăcere o scenă ce s'a petrecut în odaia mea de ordinațiune.

A venit la mine la consultațiune un țăran de vre-o 30 ani, însoțit de mama sa. Îl examinez, îi fac diagnoza, îi prescriu medicamentul necesar și îi dau unele îndrumări cu privire la dietă. Întră altele îi spun, să nu bea rachiu, de oarece vinarul împiedecă vindecarea, ba îl face și mai bolnav. Mamă sa, care stătea ceva mai înapoi, aprobă prin semne dispozițiile mele cu privire la rachiu. Incurajat de aceste semne și încredințat acuma, că am de a face cu un om dat beției, nu am înțelăsat a scoate la iveală efectul stricțios al rachiuului asupra stomacului, ficatului, rinichilor, plămânilor, inimii și asupra creierului, și îndeosebi am accentuat, cu drept cuvânt, că beției cei mai mulți au o viață scurtă și cătră sfârșit plină de nevoi și de dureri.

Mama bolnavului a eșit din odaia mea cu o față mulțumită. Nu mă îndoesc de loc, că și bolnavul a rămas impresionat de cuvintele mele.

În cazul de față am lovit în două muște, am dat în alcoolism și am căutat

— declarăm din capul locului, că nu vedem nici o primejdie, care ar îndreptăți o atare mobilizare contra „Băncii culturale“, nici chiar în forma în care s'a plănuțit. Realizându-se, ea totuși ar fi un ajutor național, nu o primejdie....

Dar părintele *Moța* dorește a se înființa „Banca culturală“ pe alte baze, pe care le expune în cele următoare: „Fiindcă idealul de care s'a atârnat chestia înființării „Băncii culturale“, e cu mult prea mare și trebuie să fie oricărui Român și cu mult mai sfânt, decât ca să nu încurajăm pe fiecare, care vrea să ostenească pe drumul spre acel ideal, — noi venim într'ajutorul chestiei cu o nouă propunere, pe care o credem iarăși calmantă, liniștitoare a tuturor celor ce azi au ceva contra plănuțitei bănci.

Propunătorul Dr. Cristea zice, că acționarii noii bănci să se mulțamească cu o dividendă minimală de 4—5% cât câpătă azi după depuneri, — prisosul să cadă ca jertfă dreaptă din partea lor pe altarul cultului. Noi propunem aci o modificare a bazei pe care e contemplată banca asta, și anume:

Fiindcă banca asta vrea să fie, ca așezământ economic, sprijinitorul dezvoltării cultului național la popor, înaintea luptătorii pentru înființarea lui să-l facă din capul locului un așezământ, care să fie prin înșuși înființarea sa, totodată un termometru, un măsurător al însuflețirii noastre pentru Zeița mare și sfântă, zisă cultura națională.

În acest scop să se decreteze, că această „Bancă culturală“ se va înființa din acțiunile subscrise de fiii buni ai bisericii și depuse de ei pe altarul luminos al cultului, ca dar evlavios și nobil, fără nici un drept la nici un filer dividendă, ci dăruite cu totul și din capul locului bisericii în scop cultural!

Iacă, scriitorul acestui articol, un preot sărac, declar sărbătorește, că înființându-se banca asta în mărețul scop pentru care s'a propus: de susținerea școalelor noastre, eu subscriu 5 acțiuni à 100 cor. = 500 cor., pe cari plăindu-le nu-mi rezerv asupra lor nici drept la un filer dividendă, ci și capitalul însuși să formeze proprietatea bisericii în veți!

Și cred, că dacă inițiatorii băncii vor face apel la tot sufletul de credincios, se vor găsi mii și mii de inși, cari vor subscrie, una, două, zece, ori și mai multe acțiuni de acestea, cedate cu totul bisericii, ca basă, ca fond cultural al băncii acesteia culturale.

Sunt sigur mai departe, că prin punerea chestiei în acest fel, se vor amuți toate glasurile azi protivnice, cari în banca plănuțită de dl Dr. Cristea văd o bancă ca toate băncile și eventual o simplă concurență. Nu numai, ci chiar aceia, cari azi scriu contra ei, punându-o pe basa aci propusă: suntem siguri că vor fi printre cei dintâi, cari vor subscrie zeci și sute de acțiuni la această bancă, care să fie stâlp puternic al culturii române și nu simplă bancă de câștig comun. Vor subscrie și toate parohiile câte una, două, trei, care cât pot, — ca așa să dovedească simțul de adevărați frați ce-și iubesc pe frații lor: celce are va da, chiar și știind din nainte, că d. e. cutare parohie mai cu stare nevor napoi nu va mai câpătă, ci ajută-se-vor cele sărace și lipsite! În asta își vor arăta inima mare, pătrunsă de învâțăturile lui Christos, pe cari le ascultă în toată săptămâna în biserica lor. Pentru ușurare, cele cari nu pot altfel, vor plăti sumele subscrise pe încetul în timp de 3—5 ani. Fiecare preot poate face, chiar și pe cale de colectă rost de 2—3 acții din satul seu.

Dacă mult se va subscrie și mult se va aduna, dovadă vrednică de greutatea zilelor critice ce trăim va fi, că suflete mari locuesc încă în piepturile poporului român!

Iar dacă fără răsunet ar rămânea o atare chemare, — dovede-se-vă că nu mai este dar dragoste de viață, duh de viață în noi!

Azi zilele grele sunt. În zilele de nevoi să arată eroii, eroii cu sufletul ori cu brațul.

Dar despre aceea, ca să nu aibă rezultat multămitor chemarea ce s'ar face dela conducerea bisericii sub steagul crucei, nu poate fi vorba! Resultatul ar fi de sigur măreț, precum mare e cauza ce strigă la noi ajutor!....

Frumoase cuvinte, isvorâte din curată însuflețire și dragoste pentru cultura neamului; dar pe aceste baze noi credem, că o „Bancă culturală“ mai mare cu greu s'ar putea întemeia și susține. Dl *Moța* vede lumea prin prismă însuflețirii și sentimentelor sale proprii; dar apoi — durere — nu-i toată lumea, ca el. Jertfa cerută de el e mai mare, de aceea se vor găsi puțini s'o facă, pe când propunerea pâr. Dr. Cristea cere o jertfă mai mică, și

deci nu ne putem îndoi, că se va și aduce pe altarul neamului. Și noi ne am gândit dela început, că între acționarii „Băncii culturale“ vor fi unii, cari fie la început, fie la sfârșitul vieții lor vor închina neamului prețul întreg al acțiunilor, cu cari se vor înscrie. Dar a pretinde dela început dela toți o asemenea jertfă, n'ar duce la scop.

Trebuie să dăm puțința a deveni pătași la „Banca culturală“ și aceia, cari după referințele lor sunt avizați la 4—5% a capitalului lor, ca și aceia să aibă mângâierea a contribui și cu mai puțin la progresul obșteșc.

Cine va jertfi și dividendă, va fi binevenit și binecuvântat de cei de azi și din viitor.

Sărbările dela Șimleu.

Adunarea generală a „Astrei“.

Informațiuni.

Participarea poporului.

Am ținut deosebit cont, ca poporenii să li-se deie importanță ce li-se cuvine, întrucât scopul „Astrei“ este cultivarea poporului nostru, care în cea mai mare parte constă din țărănime.

Am întocmit astfel lucrurile, ca să participe la sărbări cât mai multă țărănime, care va arăta portul din diferite comune ale Sălajului (o parte a expoziției etnografice), își va juca apoi dansurile și va participa la banchet. Lucrul acesta din urmă nu s'a obicinuit. Noi suntem însă de părerea, că trebuie introdus, căci stând poporul la masă cu domniile sei, vorbind cu ei de aproape, se poate convinge de dragostea, pe care le-o nutresc și astfel se pune basă cunoașterii și încrederei reciproce.

Afară de aceasta poporul va participa la teatru. Dl Dr. Dionisie Stoica a scris o piesă de teatru, al cărei subiect e luat din viața poporului, iar acțiunea se desfășură în cadrele cugetărei și firei poporului. Cultivarea poporului nostru prin teatru numai așa se poate face.

Astfel ziua întâia a sărbărilor, ziua de Vineri, e dedicată în special poporului, căruia i-se dă prilej de a veni în contact intim cu intelectualii.

Așa înțelegem noi, că trebuie să ne achităm de îndatoririle ce le avem față de popor totdeauna și în special din incidentul adunării generale a „Astrei“.

Monografia Sălajului.

Tot dela comitetul aranjator al acestor sărbări a pornit ideea compunerii și tipării monografiei comitatului Sălajului cu ocazia venirii „Astrei“ la Șimleu. Asupra importanței acestui lucru, nou de tot la noi, nu insistăm, căci oricine o poate aprecia. Ținem numai să informăm publicul românesc, că tipărirea acestei monografii, cuprinzând vre-o 20 coale de tipar cu peste 100 fotografii originale, e pe sfârșite și se va pune la dispoziția publicului în zilele sărbărilor.

Teatrul de vară.

Localul unde vor avea loc toate sărbările, e o construcție de vară, solidă și încăpătoare, așa că la teatru și concert vor putea șede și sta comod peste o mie de persoane. Păreții vor fi frumoși decorati, iar în special bina și lojele vor fi împodobite cu fșesături și cusături de ale doamnelor și domnișoarelor sălajene, așa că decorațiunile acestea vor fi în același timp și o expoziție de industrie casnică femeiască.

Cortina va fi desemnată anume spre scopul acesta de un pictor român, așa că interiorul teatrului de vară, la lumină electrică, va fi cât se poate de încântător.

Alte informațiuni vom da în săptămâna viitoare.

Toți ceice doresc a participa, sunt rugați pe calea aceasta să se însinue cât mai îngrabă, cel târziu până în 1 August (19 Iulie) a. c., căci altcum nu putem garanta de quartir. Quartire avem trei feluri: gratuite, la particulari cu 2 cor. pe 24 ceasuri și la hotele. Ceice se însinue sunt rugați a arăta ce fel de quartir doresc.

De asemenea și ceice doresc a participa la banchet sunt rugați a se însinua deodată cu însinuarea participării, cel târziu până în 1 August st. n. oăci altcum comitetul aranjator nu garantează. Tacămul costă 5 cor. de persoană. Pentru țărani 1 cor. 60 fil.

Invitări nu se trimit, prin urmare să se privească invitații toți Români, cari se interesează de propășirea culturală a noastră.

După încheierea sărbărilor, Duminică, 9 August n. se va face peregrinaj la mormântul din Bocșa-română al lui Si-

meon Bărnăuțiu, dela nașterea căruia se împlinește 100 ani. Se va face și o excursiune la Moigrad, fosta capitală a Daciei porolisene.

NB. Insinuările pentru quartire și banchet, precum și cererile de informațiuni, sunt a se adresa dlui Ioan P. Lazar, prezidentul comitetului aranjator.

Onor. oaspeți au legătură cu trenul până în Șimleu: prin Orade, Carei și Cluj, Bistrița, Gherla, Dej, Jibou, Zalău.

Comitetul aranjator.

Monumentul dela Port-Arthur.

La Port-Arthur, atât de vestit din războiul ruso-japonez, a fost ridicat un monument pe seama soldaților căzuți acolo cu ocaziunea multelor atacuri îndreptate în contra acestei întărituri. Monumentul a fost inaugurat cu o frumoasă solemnitate, despre care se dau următoarele amănunte:

La 10 Iunie 1908 a fost mare sărbătore la Port-Arthur. În prezența generalului japonez Nogi, cuceritorul de acum trei ani al acestei cetăți ce se pareă inexpugnabilă și a câtorva generali ruși, s'a inaugurat monumentul ridicat de Japonezi pe mormântul colectiv al eroilor ruși, căzuți în timpul sângerosului atac contra Port-Arthurului.

A fost o sărbătore solemnă. Dar și emoționantă a fost ceremonia inaugurării acestui monument, ridicat prin generozitatea Japonezilor, în amintirea soldaților ruși, uciși de armata japoneză.

Ceremonia a fost presădată de generalul Nogi, delegatul special al împăratului Japoniei. Din partea Țării lui au luat parte generalii Gerngroș și admiralul Massevici. De față a fost și generalul Ciciakov, comandantul trupelor rusești din Karbin. Pe lângă acești fruntași au mai asistat și o multime de oficeri și simpli soldați, fosti apărători ai Port-Arthurului, dintre cari mulți aveau, sau o mână ruptă, sau un picior frânt, sau cicatrice netălmădite încă.

Participanții erau așezați pe două rânduri, de o parte Japonezii, de alta Rușii. Onorurile militare le-au dat, din partea Japonezilor, regimentul 39 și un detașament de marină. Negrăit de mișcător a fost momentul, când drapelul japonez, sfășiat în bucăți și mânjit de sânge, s'a plecat în fața mormântului adversarilor de eri, cari odinioară de două ori o-morăseră pe purtătorul lui și cari isbutiseră într'un rând chiar să răpească pentru o clipă acest scump drapel.

Dar iată ceremonia începe. Pe treptele monumentului acoperit cu o mare pânză neagră se suie generalul japonez Oșima. El cetește cu glasul alterat de emoție un rescript. Ceteirea isprăvinduse, generalul Oșima se coboară în vreme ce pânza de pe monument cade.

Urmează apoi un serviciu divin săvârșit de episcopul Pekingului.

După aceea, doi câte doi, un Japonez și un Rus, trimiși ai celor două popoare, urcă grav scările monumentului. Rusul face semnul crucei, Japonezul se apleacă până la pământ și ambele venerații se unesc într'un singur gând. Corespondentul revistei „L'illustration“, care a asistat la această ceremonie, spune, că n'are să uite nici odată grupul Nogi-Ciciakov. Bătrânul războinic japonez, învingătorul dela Port-Arthur, tot atât de simplu ca și cel din urmă soldat, părea mișcat. Poate că și viteazul bătrân, în clipa aceea, invocă de dincolo de mormintele Rușilor icoana celor doi fii ai sei, uciși în sângeroasele întâlniri dela Port-Arthur.

Dar emoția ajunge la culme, când după ce omagii'e individuale aduse vitejilor morți se sfârșiră, delegații își strânsă unii altora mâinile. Generalul Nogi luă de mâni cu amândouă mâinile pe delegații ruși, strângându-le cu putere. El era atât de mișcat, încât nu fu în stare să rostosească o vorbă măcar. Atunci generalul Gerngroș, smulgându-se din aceste sentimente covârșitoare, înaintă în fața trupelor, cari prezentară armele și strigă:

— Pentru împăratul Japoniei, pentru viteza armată japoneză! Ura!!

Și din toate pepturile isbucni un formidabil „Ura“, care se repetă de trei ori.

Atunci generalul Nogi veni lângă el și cu un glas, pe care de sigur că nu-l va mai avea nici odată, cu un gest neobicinuit, care dedea pe față întreaga lui stare sufletească, spuse:

— Pentru împăratul Nicolae, pentru vitejii Ruși morți și pentru soldații cari își apără atât de bine patria, banzai!

Și acest banzai s'a prelungit vreme de un minut, fiindcă de pe buzele lui a fost luat de sutele de asistenți, cari din

răspuțeri au făcut să răsună văzduhul de acest strigăt de isbândă.

Acesta a fost semnul cel mai sigur al împăcării definitive dintre Ruși și Japonezi. În fața mormântului atâtor eroi căzuți pentru apărarea patriei au fraternizat cele două popoare, cari acum trei ani în același loc s'au ucis reciproc cu o ură atât de inverșunată.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Onorata preoțime gr.-or. română din tractul Agnitei se invită prin aceasta la conferința preoțească anuală care se va țineă Duminică în 27 Iulie a. c. în Agnita, cu următoarea

Ordine de zi:

1. La 8 ora sf. liturghie, celebrată de preoții Aron Mețian, Romul Constantinescu și subscrisul.
2. Cu rostirea predicii, având ca temă textul evang. zilei, se va designă, cu o zi înainte, unul dintre preoți. Deci fiecare preot să fie pregătit, ca să poată predica.
3. La 10 ore deschiderea conferinței în sala școlii din loc.
4. Constituirea conferinței.
5. Ceteirea ordinațiunilor konz. referitoare la conferință.
6. Discuție asupra modului, cum s'a slujit și predicat.
7. Prezentarea rapoartelor speciale despre mersul afacerilor și aplicarea în parohie a experiențelor câștigate de fiecare preot în conferințele anterioare. Predarea acestor rapoarte unei comisiuni spre cenzurare și referare în conferința din anul 1909.
8. Pertractarea proiectului de statute prezentat de prezidiul conferinței, pentru înființarea unui „Fond de ajutorare preoțesc tractual“ pentru cazul morții.
9. Însărcinarea unei comisiuni cu studiarea chestiunii, pusă pentru proxima conferință: „Cum ar trebui să fie acoperământul de cap al preoților, uniform și acomodat împrejurărilor, la înmormântări, ieșirea în procesiune, și la orice serviciu public ceremonial, afară din biserică?“
10. Constatarea celor prezenți prin apel nominal.
11. Defigerea timpului și a locului pentru conferința din anul 1909.
12. Închiderea ședinței.

Agnita, în 19 Iunie 1908.

I. Muntean
protopresb.

Dela școalele comerciale din Brașov.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1908/1909 se va începe la 1 a Septembrie v. 1908. Înscrierile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v.

Pentru a se împiedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotările pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin adresă în scris, până în 15 Aug. st. n. la direcțiune.
2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere.
3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi, și numai în cazuri de tot excepționale numărul de 45.
4. Cei neînșinați până la terminul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta la însinuare atestatele cvenite, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenele supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 2 Septembrie v. Cei ce vor întârzi, atât dela acest examen, cât și dela însinuare, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenele de privațiști și maturitate de corigență oral se vor ține în 6 Septembrie v. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privațiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu 74 coroane și taxa de

examen de 80 coroane deja la însușirea pentru examen.

Taxa de primire e 8 coroane, didactul 60 coroane și alte taxe 6 cor. și trebuie plătite la înscrierea cel puțin jumătate, iar până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achița la timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine decât cea română greco-orientală și gr.-catolică plătesc didactul dublu.

Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de pensie al profesorilor încă o taxă de 10 cor., o taxă edită de 20 cor. pentru zidirea școlii, iar pentru excursiuni școlare și alte trebuințe suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator să aibă la începutul anului școlar toate cărțile și rekvizitele necesare, nouă și în bună stare, de oarece legile școlare opresc traficul de cărți și rekvizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Chipiul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și culoarea se pot afla dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlărilor să se adreseze la direcțiune. Direcțiunea.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

Adunarea cercuală a despărțământului Abrud-Câmpeni al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ să va ține în comuna Ofenbaia, în 9 August n. 1908, cu următorul

Program :

1. Participarea la serviciul divin.
2. Deschiderea adunării la 11 oare a. m. în edificiul școlii.
3. Raportul general al comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
4. Raportul cassariului și bugetul pe 1909.
5. Alegerea unei comisii pentru înscierea membrilor noi și încasarea taxelor.
6. Disertațiuni populare, prezentate directorului cu 5 zile înainte de adunare.
7. Rapoartele agenturilor comunale.
8. Propuneri, făcute conform statutelor.
9. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Câmpeni, 7 Iulie 1908.

Comitetul desp. Abrud-Câmpeni.

Romul Furdul
director.

Demetriu Goia
secretar.

Serate de ale meserieșilor nostri.

Intre așezămintele sibiene, vrednice de a fi cercetate de oaspeții ce caută Sibiiul, se numără și Reuniunea meserieșilor nostri. Rezultatele muncii sistematice, desinteresate și neîntrerupte, ce se desvoltă aici, trebuie să ne umple pe toți de mândrie și bucurie. Noi, participanții la ședința literară a 6-a a acestei Reuniuni, ținută la 25 Iunie n. c., am avut fericirea de a ne convinge, că acest așezământ cu drept cuvânt și-a eluat locul de conducător între așezămintele similare, și fapăturile sale vrednice sunt de a fi imitate de toți, cari de problemă și-au luat de a lucra pentru înaintarea neamului. Am participat aproape 150 persoane de toate clasele și vârstele.

Prezidentul Reuniunii, dl Vic. Tordășianu, înainte de toate mulțamește în cuvinte calde și părințești elevilor (ucenici, inși) meserieși, cari conduși de simțul de dragoste și de recunoștință, ce-i păstrează, au ținut să-i dăruiască tabloul celor 130 învățăcei, în fruntea cărora se află însuși prezidentul și având în dreapta pe învățăcelul lăcătuș I. Sociu, cel cu matura, iar de-a stânga pe puțin știutorul de carte, învățăcelul cismar Teodor Tarcă. Acest drăguț tablou e atât de vorbitor despre starea culturală a clasei noastre de mijloc! Le promite învățăcelilor, că Reuniunea și pe viitor le va purta de grije, pe cei săraci îi va îmbrăca, pe cei desnădăjduți îi va îmbrăbăta părințește, iar pe toți îi roagă să cerceteze și pe viitor în după-amiezile Duminecilor Reuniunea, unde numai lucruri bune și folositoare pot învăța.

Trecând dela acest obiect la evenimentul însemnat al serbărilor meserieșilor din Blaj, dl Tordășianu arată cu câtă dragoste și prevenire a fost îmbrățișată din partea fraților din Blaj deputațiunea Reu-

niunei noastre, și ne împărtășește salutul cald al acelora. Laudă hărnicia tinerei Reuniuni blăjene, care în 6 ani a făcut mult mai mult decât alte asemenea societăți în curs de zeci de ani. In cele din urmă reportându-se la viața Reuniunilor noastre meserieșii, se oprește la comuna Porcești, din apropierea noastră, care să poate mândri cu una din cele mai vechi așezăminte de acest fel. Dl Tordășianu ne spune, cum invitat de pielarul Nicolae Grecu din Porcești la sărbarea jubileului de 100 ani al „Reuniunii pielarilor din Porcești“, a aflat dela acesta, că la 1808 s'a întemeiat acolo țehul tăbăcarilor (pielarilor), având de prim vătav pe macedo-grecul Toma Grecu, dela care își trage originea familia mare de astăzi Grecu din Porcești, care s'a îndeletnicit de pe atunci și se îndeletnicește și astăzi cu lucrarea pieilor. Sigilul țehului are gravate cuvintele „Corporația pielarilor din Porcești“! Pielarii din Porcești, azi reduși la 6 pieleri, își desfășoară marfa în lungul și latul Banatului, căci în Ardeal și în special în Sibiiu, nu aveau voie să facă nici un fel de vânzare. Bătrânul pielar Mateiu Andreiu, ajuns acum la vârsta de 95 ani, știe povesti multe întâmplări din călătoriile sale întreprinse cu caii încărcăți de piei, ce le vinde în țargul Orșovei. Corporația pielarilor, la sfatul marelui Andreiu br. de Șaguna, la 1851 participă cu piei lucrate în Porcești la marea „expoziție a tuturor națiunilor“, ce s'a ținut în Londra, de unde a primit o medalie de bronz, pe care și azi o păstrează, iar dela expoziția română, ținută la 1881 în Sibiiu, a primit tot asemenea medalie. Ca o dovadă, că pielarii nostri din Porcești țin la așezământul lor numit după statutele întărite la 1878 „Reuniunea pielarilor români din Porcești“ servește faptul, că ei dispun de o avere de peste 6000 cor. în bani. Reduși în lucrările lor de pielarit în urma închiderii granițelor etc. ei s'au provăzut cu unele unelte economice (mașină de sămănat, grape de mușchi, etc.), căci ei, pe lângă meserie, poartă și economie. De încheiere dl Tordășianu promite, că va stăru să câștige istoricul acestui vechiu așezământ.

Trecându-se la însuși ședința literară, după cetirea sumarelor ședințelor administrative prin notarul Duca, dșoara Letiția Simtion ne-a cântat o compoziție frumoasă; învățăcelul Sociu, ne-a cântat din violină; culeg.-tip. Ioan Lazar ne-a cetit din „Isprăvile lui Păcală“; sod. pantof. I. Bozo cu „Slăbina stăpânului“, a produs mult haz; dl Leonat Muntean, absol. de gimn., ne-a fermecat cântând mai multe arii la violină; I. Sociu, cu un monolog, compus din viața de învățăcel meserieș, a fost de tot hazul; dșoarele L. Simtion și M. Avrigean, au plăcut mult în un frumos duet; mititica Aurelia Pop a fost de tot drăguță în „Judecățile sunt păgubitoare“; dl I. Miga, sod. pantof., a plăcut ea întodeauna cântând mai multe bucăți la citeră; doamna Eugenia Tordășianu, prof., ne-a cetit respectat mai multe balade de Coșbuc, iar dl Ascaniu Crișan, a fost neîntrecut cântându-ne câteva frumoase doine.

La fine s'au sortat mai multe cărți, dintre cari câteva dăruite de revist. „Luceafărul“ prin doamna Adelina Tăslăuanu, cum și câteva de dl Asc. Crișan.

Dl Tordășianu, mulțamind tuturor, invită la ședința din 30 Iulie n. c.

„Invingătorul“.

Expoziția de copii din Poiana.

Comitetul „Reuniunii române agricole sibiene“ adresându-se medicilor români din comitatul Sibiiu, dlor: Dr. Nic. Calefariu și Nic. Comșa (Săliște), Dr. G. Pruneș (Orlat), Dr. Ioan Elekeș, Dr. Atanasie Moga (Sebeșul-săs.), Dr. Ioan Popp și Dr. Ilie Beu (Sibiiu), Dr. Ioan Bucur (Rășinari), Dr. Victor Mihu (Poiana) și Dr. Ilie Iancu, le-a scris următoarele:

Stimabile domnule doctor!

Incurajați de bunele rezultate, obținute la prima și la a doua expoziție de copii, ținută în toamna anului 1906 și 1907 în comuna Apoldul român și în Ilimbav, atât în ce privește igiena, hrana, îmbrăcăminte, curățenia și îngrijirea peste tot a copiilor, cari toate condiționează desvoltarea normală, atât fizică, cât și intelectuală și prin urmare și puterea de viață a generațiunilor viitoare, și încurajați și prin faptul, că ideea de a se aranja expoziții de copii începe a se generaliza și de cătră alte așezăminte culturale ale noastre, — hotărâre am luat, ca în toamna anului de față să aranjăm o a 3-a asemenea expoziție.

Pe aceasta a 3-a expoziție o vom aranja cu copiii locuitorilor din frunțașă și puternica comuna Poiana.

Pentruca ostenelele și jertfele reuniunii, aduse și pe acest teren, să fie fo-

lositoare populațiunii noastre, bătute de tot felul de neajunsuri, îndrăznim a ne adresa cătră Dvoastră cu respectuoasa rugare, să binevoiti a ne da sfatul prețios și cel mai competent în meritul aranjării expoziției, să binevoiti a intra în juriul ei și eventual să țineți și o conferență din vreunul din ramii ce stau în legătură cu asemenea expoziții.

Mulțamindu-vă înainte pentru ostenelele puse în serviciul cauzelor poporului nostru, vă rugăm să primiți, stimabile domnule doctor, expresia deosebitei stime ce vă păstrăm.

Sibiiu, 4 Iunie 1908.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu“.

Pantaleon Lucaș, Vic. Tordășianu
prezident. secretar.

NOUȚĂȚI.

Pentru catedrală. Dna Maria Mihaescu din București, a donat pe sama fondului bis. Catedrale din Sibiiu suma de 40 Lei.

Intâlnire de domnitori. Regele Angliei, Edward, va călători în August la Marienlad. Pe drum va avea o intâlnire cu împăratul Germaniei, la Friedrichshof. În 12 August Regele Edward al Angliei, va merge apoi la Ischl, unde va face vizită Maiestății Sale Împăratului și Regelui nostru, Francisc Iosif I.

Domnul Petru Opris, director de poștă și telegraf în Cinci-biserici, a fost distins cu titlul și caracterul de *director suprem* de poștă și telegraf.

Muzeul slovacilor. În 5 August n. să va face în Turoș-Sânt-Mărtin inaugurarea muzului național al Slovacilor, ridicat acolo cu o cheltuială de 85,000 coroane, bani adunați dela poporul slovac. Inaugurarea să va face cu mare solemnitate. Își va ținea apoi imediat după inaugurare societatea femeilor slovace adunarea generală anuală, iar după aceea va urma banchet în casa națională. Toți frunțașii Slovacilor vor lua parte la aceste sărbări, și să așteaptă oaspeți și din Boemia, Moravia și Polonia.

Altă jertfa. Ministrul de culte și instrucțiune publică a suspendat din post pe învățătorul gr. ort. român din Curtea, comitatul Caraș-Severin, cu numele Ioan Caba, și l-a pus sub cercetare disciplinară, din motivul, că activitatea sa nu e destul de rodnică, și purtarea sa nu e destul de patriotică.

Dela oraș. Comitetul central electoral al orașului Sibiiu a rezolvat reclamațiunile înaintate în contra listelor electorale de pe anul 1909 și hotărârile luate sunt espuse spre privire publică din 20 până la 30 Iulie n. în oficiul de expediție al magistratului orașănesc. Recurse în contra acestor hotărâri se pot da la Curie, dar au să fie prezentate primarului orașului Sibiiu, în terminul pas mai sus.

Concurs. E publicat concurs pentru două posturi de notari publici, la Lugoj și la Făget, cel din urmă de nou înființat, iar cel prim devenit vacant în urma morții lui Mihail Beșan.

Congresul Slavilor. S'a luat hotărâre din partea congresului Slavilor, ținut în Praga, ca să se înființeze un birou telegrafic, în scopul de a informa ziarele slave despre toate evenimentele mai însemnate din lumea slavă. Cu organizarea a fost încredințată asociația jurnaliștilor slavi din Praga.

Vapor scufundat. Un vaporăș mic, care făcea numai primblări scurte, s'a scufundat la Manilla. Dintre 75 pasageri, cari să aflau în vapor, 25 s'au înecat, iar ceialalți au fost salvați.

Zăpadă. Din Graț să scrie, că munții Știriei și ai Carintiei sunt acoperiți cu o pătură groasă de zăpadă. Temperatura a scăzut.

La fondul „Masa învățăcelilor meserieși“, înființat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiiu“, au mai dăruit: Ioan Luca, învățăcel lăcătuș (Oena) 1 cor.; Elisaveta Popa, 5 cor.; Dr. Ioan Stroia, protopresbiter al tr. Sibiiu, 1 cor.; Ioan Hamzea, protopresbiter în Zernești 2 cor. 50 bani; Dr. Nicolae Petra, avocat (Săliște) 1 cor. și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani.

Omorâți de trăsnet. Intr'o comună lângă Paris, Franca, muncitorii de pe câmp s'au adăpostit într'o șură mare, pentru a nu fi udați de ploaia toronțială ce să descărcase asupra hotarului lor. Nu peste mult a trăsmit însă în șură, și 13 muncitori au fost omorâți la moment. Ceialalți au scăpat, alegându-se numai cu frica.

A sărit din tren. Conducătorul unei bănci din Budapesta, cu numele Ernst Max, venea cu trenul acasă, la Budapesta, din o călătorie, însoțit de un unchiu al seu. Apropiinduse trenul de gara de vest, Ernst a văzut prin fereastră, că soția sa îi eșise întru întimpinare la Rákos. Cum însă trenul cu care venea el, nu a stat la Rákos, într'un moment de nesocotință Ernst a deschis ușa vagonului și a sărit din tren, însă atât de nenorocit, încât a primit lovituri grave la cap, în urma căroră peste câteva minute a murit.

Motiv de despărțire. Un deputat din America a prezentat parlamentului un proiect de lege din propria inițiativă, în care cere, ca între motivele, cari admit divorțul, să fie trecut și acela, când bărbatul să convinge, după căsătorie, că soția sa are păr fals, dinți falși, ori și-a dres încreșturile de pe față cu diferite alifii și ape de obraz.

In contra imnului unguresc. Adunarea tractuală a protopopiatului luteran din Turecz a primit propunerea preotului Szkrovina, și a declarat că „consideră întroducerea himnului și a emblemei țării în salele de învățământ ale școlilor elementare confesionale de ilegală, neoportună și vetămintă pentru autonomia bisericească“. De sine înțeles, ca presa maghiară e indignată de acest act de nepatriotism.

Dela „Asociațiune“.

Convocare.

În senzul §§-lor 23 și 25 din statutele membrii *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român* se convoacă la

adunarea generală ordinară

în Simleu, în zilele de 7 și 8 August st. n. 1908.

Programul adunării este:

Ședința I.

Vineri, la 7 August st. n. la orele 10^{1/2} a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscierea delegaților prezenți.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiiunilor pentru:
 - a) examinarea raportului general;
 - b) cenzurarea socotelilor anului 1907 și a proiectului de budget pentru anul 1909;
 - c) inscrierea membrilor.
5. Prezintarea eventualelor propuneri.*)
6. Conferență literară de Oct. C. Tăslăuanu.

Ședința II.

Sâmbătă, la 8 August st. n. la orele 10 a. m.

1. Conferență economică de Romul Simu.
2. Rapoartele comisiiunilor.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1909.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Includerea adunării generale.

Sibiiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 25 Iunie 1908.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.,
prezident.

O. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului „Asociațiunii“ (în Sibiiu, Strada Morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Un concipist,

perfect în limba românească află aplicare permanentă în cancelaria advocațională:

Dr. Mero Samu,

(188) 1-2 Boroșineu (Borosjenő).

Nr. 337 și 376/1908. [184] 1-3

Concurs

Se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pentru întregirea următoarelor posturi:

a) Pentru postul de capelan din parohia de cl. I **Bulzești de jos** cu fiilele **Străuț** și **Ticeri**, concurs nou, cu aceea, că după ce la primul concurs nu s'au însușit nici un competent, în lipsa celor calificați pentru parohia de cl. I se admit recurenți și cu calificațiune de cl. II ear în lipsa acestora și de cei cu calificațiune de cl. III.

b) Pentru parohia de cl. II **Tomnatecul de jos**.

Emolumentele sunt: pentru postul de capelan toate venitele din filii, având a locul el până la moartea parohului în filia Ticeri.

Pentru postul de paroh emolumentele sunt cele statorite în coala B, pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Competenții au a-și așterne în termenul deschis petițiunile lor, instruite conform normelor din vigoare.

Brad, 24 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Zarand.

Vasilii Dămian
protopresb.

Nr. 511/1908. [185] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea învățător și al treilea de învățătoare dela școala populară confesională gr.-or. română din **Porcești**, protopresbiteratul gr.-or. al Avrighului se descrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt cele prescise în legile noastre bisericesti-școlare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și prezenteze cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrierul oficiu protopresbiteral gr.-or. al Avrighului (poșta Avrigh, Feklek, Szebenvármegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sârbătoare la sânta biserică spre a face cunoștință cu poporul și referințele locali.

Avrigh, 1 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrighului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 638/1908 protopresb. [186] 1-3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoarești din comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Sighișoara să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Serihaz**, postul al II-lea, cu salariu anual de 600 coroane, cuartir în natură, eventual relut și lemne.

2. **Hetur**, salariu 600 coroane, din care 100 coroane prin repartitie dela popor, folosirea a doua pământuri computeate cu 140 coroane doi stângini de lemne cu 60 coroane, și cuartir în edificiul școlii.

3. **Șols**, salariu anual 600 coroane, și anume: 380 coroane în bani prin repartitie dela popor 140 coroane din folosirea pământului școlii cinci stângini de lemne cu 80 coroane, și cuartir în edificiul școlii.

Concurenții, suplicile concursuale provăzute cu documentele prescise, să le înainteze subscrierului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și înainte de alege să se prezinte poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, având aleși a instrui atât elevii de toate zilele cât și pe cei de repetițiune în cântările bisericesti liturgice și a le conduce în Dumineci și sârbători.

Sighișoara, 4 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresb.

Nr. 294/908 not. [187] 1-1

Publicațiune.

Comuna **Oláh-Tyukos** (com. Nagy-Kükü'ő) da spre edificare casele comunale și notariale în **20 August a. c. la 10 ore a. m.** în cancelaria comunală în licitațiune publică după planul și preliminarul aprobat de viceșpanul comitatens sub numărul 8642/908, despre ceace interesante cu aceea se încunoștiințează, că fără materialul (peatră, cărămidă, nășip, petriș și var stâns) prețul strigării este **18.062 cor. 38 fileri**, la care preț 10% momentan după licitare are de ale depune întreprinzătorul ca vadiu în bani ori în hârtie de valoare. Edificiul încă în anul curent are de a se isprăvi și pune sub coperiș, ordinul domnului ministru de interne de sub numărul 83000/1908 cu punctualitate are de a se ținea. Contractul încheiat față de întreprinzător momentan față de comună numai după aprobare este valabil. Comuna își susține dreptul de a alege dintre întreprinzători. Planul și preliminarul de edificat se poate vedea ori când în cancelaria comunală, condițiunile tot aci se pot ști. Edificiul are să fie cu etaj.

Oláh-Tyukos, în 15 Iulie 1908.

George Taftan
notar.

Nr. 352/1908. [189] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Biscaria** cu fiilele **Șeulești** și **colonia Pisch**, protopresbiteratul Deva, devenită vacantă prin moartea regretatului paroh Nicolau Șinca, să descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Alesul paroh este obligat a satisface cerinței §-lui 12 din „Regulamentul pentru parohii”.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și prezenteze cererile concursuale, instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul arătat, având a să prezenta la sânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvântă.

Dobra, la 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Deve, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioșif Morariu
adm. protopr.

Nr. 351/1908. [190] 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Almașul mic** cu filia **Archia**, protopresbiteratul Deva, să descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și prezenteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul arătat, având a să prezenta la sânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvântă.

Dobra, la 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tr. Deva în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioșif Morariu
adm. protopr.

Nr. 260/1908. [163] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate se descrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în acest jurnal.

1. **Alba-Iulia-maieri**, salariu 600 cor. solvit lunar anticipativ, iar din venitele cantonale încă până la 500 cor., cuartir și lemne. Concurentul să poseadă cunoștințe muzicale spre a putea conduce corul deja esistent, din venitele căruia, după producțiunile, ce le va aranja, încă va primi remunerațiune.

2. **Acmariu**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir, lemne și grădină.

3. **Brădești**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir, lemne și grădină.

4. **Cingudin**, salariu 600 cor. din venitul unui loc al școlii și repartitie, cuartir, lemne și grădină.

5. **Măgina**, salariu 600 cor. solvit în rate lunare din lada bisericești, cuartir, lemne și grădină.

6. **Păclișa**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir, lemne și grădină.

7. **Rimeș-sat**, salariu 600 cor. (200 cor. dela stat restul din repartitie), cuartir, lemne și grădină.

Petițiunile se vor înainta subscrierului oficiu, în termenul indicat, îndatorati fiind concurenții a să prezenta, înainte de alege în biserică spre a se face cunoșcuți poporului, apoi a instrui copiii în cântările bisericesti, și a cânta cu ei la sf. liturgie în Dumineci și sârbători.

Cuincuenaliile se vor computa, numai după serviciul de 5 ani în post, ce se ocupă. Alba-Iulia, 19 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Teculescu
protopresb.

Nr. 351.38/1908. [167] 3-3

Concurs

Conform rezoluțiunii Ven. Consistor Nr. 2297 Bis. din 4 Martie c. și Nr. 5337 Bis. din 7 Maiu 1908 pentru ocuparea posturilor de parohi din comunele bisericești mai jos însemnate, tractul Geoagiului, să descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bozeș**, parohie de clasa III-a.

2. **Almașul-de-mijloc**, parohie de clasa III-a.

Emolumentele împreunate cu aceste două parohii sunt cele fasonale în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Doritorii de a reflecta la vre unul din posturile acestea au ași înainta cererile instruite conform regulamentului pentru parohii, subscrierului oficiu protopresbiteral, în termenul sus indicat, având asăprezeptă în vre o Duminecă sau sârbătoare la biserică din parohia respectivă avizând înainte oficiu protopresbiteral despre aceasta.

Orăștie, 21 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopr. adm.

Aviz!

În 27 Iulie a. c. 10 oare a. m. sunt la cancelaria comunei **Baromlaka** (Vorumloc) 700 meter stângini lemne de fag pentru foc de vândut.

Prețul este de meter stângin dus în stațiunea Kiskapus 20 cor. Condițiunile mai deaproape a se vedea în cancelaria din loc.

Baromlaka, 8 Iulie 1908.

Geszi János
notar.

[180] 2-2

Nr. 473/1908. [168] 3-3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoarești în comunele mai jos însemnate, din tractul Dobrei, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, și anume în:

1. **Lăpușul-superior**, salariu 800 cor., cuartir și lemne.

2. **Teiu**, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

3. **Săcămaș**, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

4. **Lăsău**, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

5. **Baștea-Holdea Coșești**, salariu 600 cor., cuartir și lemne, post de învățător ambulat.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să înainteze cererile concursuale provăzute cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instrueze și elevii din școala de repetiție și să cânte în biserică.

Dobra, la 20 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioșif Morariu
protopresb.

Nr. 347/1908 [177] 2-3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Teleg. Român”.

1. **Ocolșul-mare** salariu 600 cor. din cassa bisericești și repartitie dela popor, cuartir liber în edificiul școlii, lemne de foc și grădină școlară în natură resp. 20 cor. echivalentul grădinei.

La casă învățătorul va putea înființa cor bisericesc cu adulții se va împărtași de deosebită remunerație pentru cor, care o va vota comitetul parohial la timpul seu.

2. **Ofenbaia** salariu 600 cor. dela biserică, cuartir în natură și echivalentul grădinei școlare 20 cor.

3. **Ponor** salariu 600 cor. dela biserică și repartitie din popor, cuartir în edificiul școlii și 20 cor. relutul grădinei.

Preferiți vor fi cântăreții mai buni și concurenții cu 4 clase gimnasiale.

4. **Vidolm** salariu 600 cor., aname 270 cor. dela stat și 330 cor. dela biserică și repartitie pe popor, locuință în natură și grădină de legume.

Cei instituți la toate aceste posturi sunt datori a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei liturgia în cor, apoi vor provedea și instrucția din școlile de repetiție.

Concurenții, afară de atestatele de calificație legale și alte documente recomandatoare au a-și înzestră petițiunile și cu act despre depunerea jurământului oficial. Minimul salariilor de 1000 cor. în senzual art. de lege XXVII. din 1907, să asigură numai din 1 Iulie 1910, asemenea anii de serviciu pentru cuincuenale se scootesc numai cei petrecuți în aceste posturi — afară de Vidolm, unde asigură statul și cuincuenalele.

Petițiunile înzestrate în regulă cu documentele de lipsă să aștern în termenul deschis subscrierului oficiu protopresbiteral, având petenții a se prezenta și în persoană în comunele pentru cari concurează spre a cânta în biserică și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Lupșei în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX

DIN BUZIĂȘ

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi impropătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escrețiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.

(286) 62—100

La
Librăria arhidiecezană
se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—
— Modele de cusături românești caet I. —50
— Modele de cusături românești caet II. 1—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—